HÄVITTÄJÄHANKE

LOCKHEED MARTIN F-35A LIGHTNING II

Esitys valtionvarainvaliokunnan hallinto- ja turvallisuusjaostolle 28.9.2022

SUORITUSKYVYN ESITTELY:
MIKSI F-35?

Sotilaallisen suorituskyvyn arviointi

- F-35-kokonaisjärjestelmä oli HX-tarjouksista paras
  - Suurin operatiivinen vaikuttavuus
  - Paras tulevaisuuden kehityspotentiaali
  - Parhaat taistelu-, tiedustelu- ja selviytymiskyvyt
  - Täyttää puolustusjärjestelmän vaatimukset parhaiten
  - 2030-luvun toimintaympäristöön asetettuja vaatimuksia vasten paras
- Ilmataistelukyky, selviytymiskyky sekä tarjouksen kone- ja asemäärä
- Saatavissa käyttöön suunnitellussa aikataulussa
- Kehityspolun riskitaso arvioitu matalaksi
- Kestävä teknologinen ratkaisu
- Kehittäminen turvattu koko suunnitellulle käyttöajalle 2060-luvulle asti
- Monikansallinen ohjelma ja laaja käyttäjäyhteisö

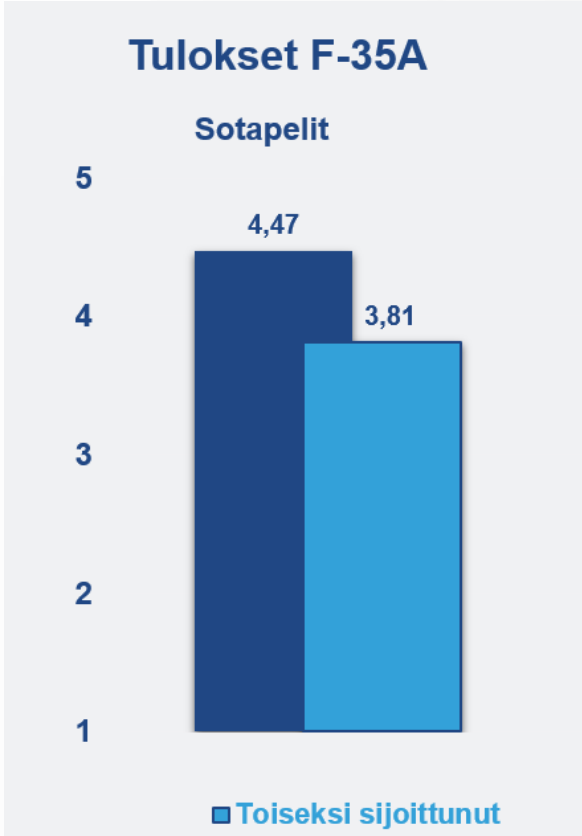

LOCKHEED MARTIN F-35A LIGHTNING II
HANKITTAVA KOKONAISUUS

- 64 F-35A Lightning II -monitoimihävittäjää uusimmassa Block 4 -tuotantoversiossa
- Tehtävätyyppien edellyttämä aseistus ja sensorit
- Johtamis- ja tietojärjestelmät
- Huolto- ja ylläpitojärjestelmä
- Koneiden kunnossa- ja ylläpito ajalle 2025–2030
  - ml. varaosapalvelut
- Järjestelmän käytön vaatimat koulutukset
- Koulutusmateriaali kotimaan koulutukseen

F-35-HANKKEEN YLEISTILANNE

- Hanke etenee suunnitelmien mukaisesti.
- Vuoden 2022 alkupuoli käytettiin suunnitelmallisesti hankkeen suunnitteluun, ensimmäisten hankintasopimusten valmisteluun sekä verkottumiseen Yhdysvaltojen organisaatioon ja työryhmiin.
- Ensimmäiset hankintasopimukset on solmittu ja jatkosopimuksia valmistellaan. Asekokonaisuuksien määrittely on käynnissä.
- F-35:n käyttöönoton valmistelu on käynnistetty ja ensimmäiset tukikohtien rakentamiseen ja valmisteluun liittyvät katselmukset on toteutettu Yhdysvalojen hallinnon kanssa Rovaniemellä. Rakentamisen suunnittelu etenee.

ARVIO F-35-HINTAKEHITYKSESTÄ

- Suomen F35-hankkeen näkymä tulevien F-35-tuotantoerien hintojen korotuksesta poikkeaa siitä, mitä Suomen mediassa on viime aikoina spekuloitu. Näkymämme hinnan noususta on merkittävästi maltillisempi ja perustuu myös suoraan Yhdysvalloista saatuihin tietoihin.
- Suomeen ensimmäiset koneet toimitetaan 2025 ja ovat hankintaerää Lot 17, jonka hankintasopimuksesta Yhdysvallat neuvottelee toimittajan kanssa. Parhaillaan Suomen F-35-hanke keskustelee USA:n hallinnon kanssa koneen hankintahinnan kehittymisestä.
- F-35A -koneiden hintakehitys edellisten vuosien aikana on ollut laskeva tuotantoprosessin ja tuotannon volyymin kehittymisen sekä USA:n hallinnon hankintasopimusten rakenteen muutoksien (hankintaerien suuruus) ansiosta. Vallitsevasta tilanteesta johtuen muut puolustusmateriaalin hintakehitykseen vaikuttavat tekijät aiheuttavat hinnan korotuspaineita (energia, työvoima, raaka-aineet, Covid-19).

TAE 2023 JA LTAE IV 2022

- TAE 2023: valtiovarainministeriö on sisällyttänyt talousarvioehdotukseen 272 miljoonaa euroa varautumista hävittäjähankinnan mahdollisiin valuuttakurssitappioihin

LTAE IV / VALUUTTAKURSSIMUUTOKSET

- Momentille 19 (Monitoimihävittäjien hankinta) esitetään 74,400 milj. euroa lisärahoitusta kattamaan F-35-sopimuksen hankkeen vuoden 2022 arvioitu valuuttakurssitappio. Laskelma perustuu oletukseen siitä, että euron kurssi dollariin olisi 1 EUR = 1,00 USD.

- Tilausvaltuus on sidottu 29.1.2021 noteerattuun valuuttakurssitasoon 1,2136 vuoden 2021 talousarvion päätöksen mukaisesti. Valuuttakurssitappion laskelmassa on huomioitu koneen ennakkomaksujen lisäksi vuoden 2022 maksuosuudet kone- ja huoltosopimuksista, kaksi allekirjoitettua asesopimusta ja kaksi asesopimusta, jotka allekirjoitetaan syksyn 2022 aikana.

TAE 2023 JA LTAE IV 2022

LTAE IV / UUDELLEEN BUDJETOINTI

- Puolustusministeriö esittää Monitoimihävittäjien hankinta 2021 -tilausvaltuuden (HX 2021) enimmäismäärän vähentämistä 188 milj. eurolla. Valtuusmenojen maksatusaika ei muutu. Vastaava 188 milj. euron summa esitetään uudelleen budjetoitavaksi hankinnan muuhun rahoitukseen vuodelle 2022.
- Muutosta esitetään, jotta momentin rakenne on aiempaa selkeämpi ja läpinäkyvämpi. Muutoksen jälkeen tilausvaltuus sisältää ainoastaan ulkomaille maksettavien F-35-kone-, huolto- ja asesopimusten rahoitusta. Hankinnan muu rahoitus sisältää valtaosin kotimaassa tehtäviä hankintoja ja menoja, jotka uuden järjestelmän käyttöönotosta ovat Puolustusvoimien vastuulla.
- Siirrettävä summa 188 milj. euroa sisältää teollisen yhteistyön seurannaisvaikutusten (136 milj. euroa, josta rakennusmenojen osuus on 45 milj. euroa), lentoteknisten ajoneuvojen hankinnan (32 milj. euroa) ja asiantuntijapalveluiden (20 milj. euroa) hankintoihin suunniteltua rahoitusta.
- Esitetty siirto vastaa valtioneuvoston hankintapäätöksessä olevaa suunnitelmaa hankinnan seurannaisvaikutusten menoista. Tällä hetkellä voimassa oleva tilausvaltuuden ja hankinnan muun rahoituksen välinen suhde on esitetty vuoden 2021 talousarvioesityksessä, jossa rahoitus perustui viiden eri hävittäjävaihtoehdon rahoitussuunnitelman keskiarvoon.

TOIMITUSAIKATAULU

- Toistaiseksi ei ole tiedossa merkittäviä toimitusaikatauluun vaikuttavia haasteita. Block 4 -version aikataulua seurataan tarkasti.

- Nykyinen Hornet-kalusto poistuu käytöstä suunnitellusti vuodesta 2025 alkaen.

- Ensimmäiset suomalaiset F-35-hävittäjät otetaan Ilmavoimien käyttöön vuonna 2025 osana Yhdysvalloissa järjestettävää suomalaisen henkilöstön koulutusta. Ensimmäiset F-35-koneet toimitetaan Suomeen vuonna 2026.

- Suomessa F-35-järjestelmä korvaa Hornet-kaluston hävittäjälennostoissa vuosina 2028 ja 2030.

KÄYTTÖÖNOTTO:
KOULUTUSJÄRJESTELYT

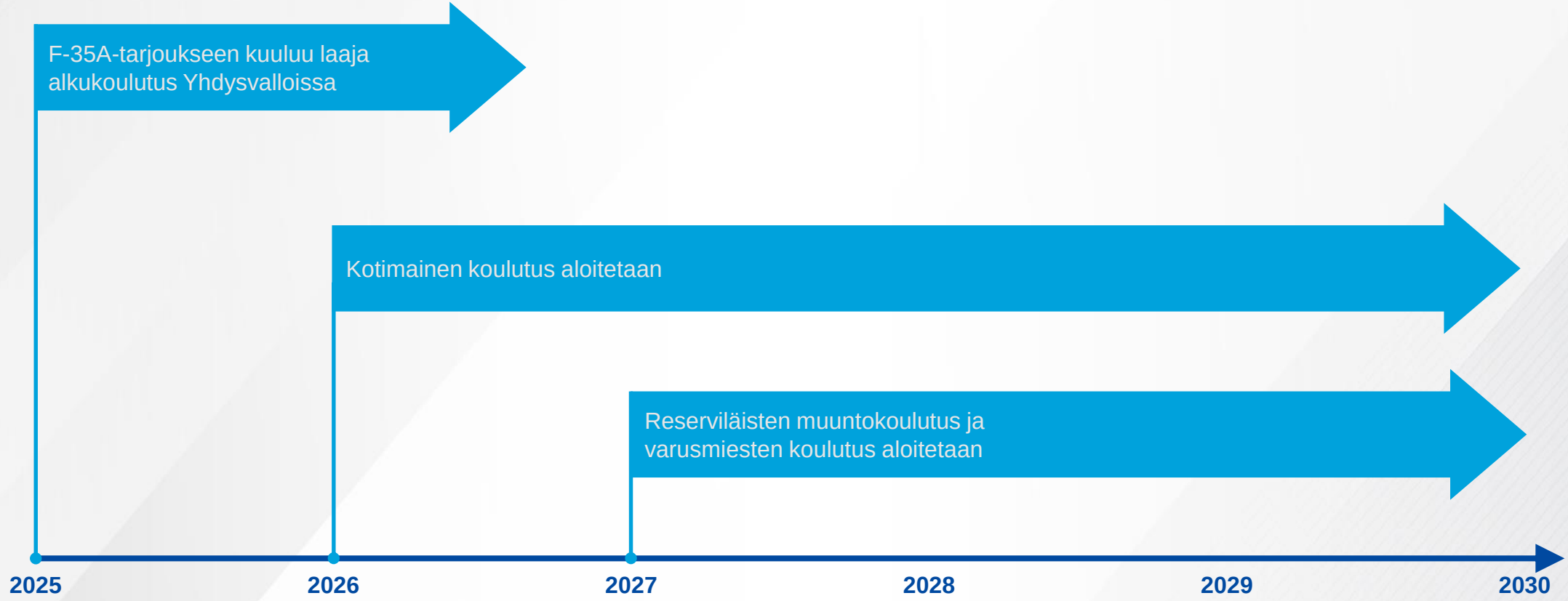

TUKIKOHTARAKENTAMINEN

- Tukikohtien käyttöönottoon liittyvä hyväksyntäprosessi (ns. ”site activation”) on aloitettu ensimmäisenä Rovaniemeltä.
- Prosessi jatkuu kaikissa käyttöön tulevissa tukikohdissa syksyn 2022 ja vuoden 2023 aikana.
- Tällä hetkellä rakentamista suunnitellaan yhteistyössä Puolustuskiinteistöjen, Logistiikkalaitoksen ja Ilmavoimien kanssa.
- Ensimmäiset F-35 -kokonaisuuteen sisältyvät rakennushankkeet käynnistyvät 2023 aikana.

HANKITTAVA KOKONAISUUS:
TEOLLINEN YHTEISTYÖ

- Tarjous täytti vaatimukset laadullisesti ja sisällöllisesti
- Pääpaino suorassa teollisessa yhteistyössä
  - Merkittäviä itsenäisiä huoltokykyjä
- Vakuuttavaa osaamista kotimaiseen teollisuuteen
  - Huoltovarmuus ja merkitys kansantaloudelle
- Eturunkojen valmistaminen, rakennekomponenttien tuotanto sekä laitteiden testaus- ja huoltokyky
- Moottoreiden loppukokoonpanoprojektia
- Suora työllisyysvaikutus **4 500 henkilötyövuotta**, välillinen **1 500 henkilötyövuotta**
- Sopimus puolustusministeriön sekä Lockheed Martinin ja Pratt & Whitneyn välillä

TEOLLINEN YHTEISTYÖ

- Teollisen yhteistyön sopimus allekirjoitettiin samanaikaisesti hankintasopimuksen kanssa helmikuussa 2022 ja järjestelyt etenevät suunnitellusti.

- Sopimuksenteon jälkeen on käyty vielä neuvotteluja mm. projektien yksityiskohdista ja rahoituksesta. Odotettavissa on, että ensimmäiset varsinaiset projektisopimukset allekirjoitetaan vuoden 2022 loppupuolella.

- Suoran teollisen yhteistyön projekteja, erityisesti valmistus- ja tuotantoprojekteja on priorisoitu, jotta alkuvaiheen tekeminen kohdistuu juuri oikeisiin asioihin.

- Epäsuoran teollisen yhteistyön projekteista on priorisoitu sellaiset, jotka ovat toteuttamisen kannalta aikakriittisiä tai Puolustusvoimien suorituskykytarpeen kannalta erityisen tärkeitä.

KIITOS!

